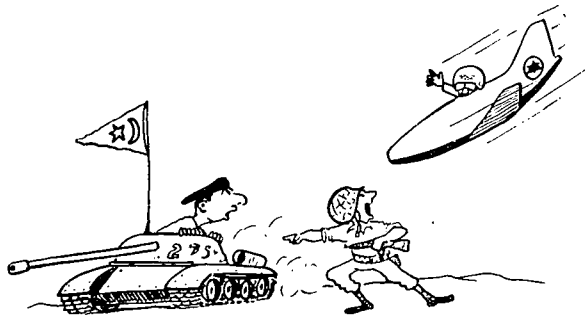

עם כל עליה מרחיקה

לכת במהירות טיסתם של מטוסי הקרב — וביחוד, משהופיעו מטוסי הסילון — נשמעו דעות כי מעתה תדונושלם הפרק של סיוע האויר קרוב לגייסות הקרקע, המתבטא בהתקפות מן האויר על הגייסות הלוחמים של האויב ועל מטוסי הקרקע חיוניות, אם גם זעירות, שבחזיתו. שכן, מכל המסוסים אשר הופעלו בתפקיד זה נדרשו תמיד שתי תכונות:

יטוד — א. היכולת למצוא את המטרה (המטרות) שבמערך האויב, לקודם אליה במדויק ולפגוע בה סגיעה מוחצת (מבחינה פיזית ונפשית); ב. מהירות טיסה שתמנע בעד כך כי מטוס כזה יהיה לקרבן קלינוח למטוסי קרב יריבים, לכשיופיעו אלה להגנת גייסותיהם. חלק מהצבאות הוסיף אף דרישה שלישית — שהיא המגבירה עוד את תוקפה של השניה — והיא היכולת אף להתמודד, בסיכוי הצלחה כלשהו, עם מטוסי הקרב של האויב. היו אשר היו שמותיים, ואף צורתיים, של מטוסי סיוע כאלה בכוחות האויר השונים — מפציצים קלים של „אוירית-ההתקפה“ האמריקנית בשעתה, מפציצי הצלילה הגרמניים שכה נודעו במלחמת העולם השניה (ביחוד בשנותיה הראשונות), ה„שטורמבויקים“ של „אוירית-הסער“ הסובייטית (באותה המלחמה, ולאחריה), „מפציצי-הקרב“ (וביתר דיוק — „מטוסי-קרב — מפציצים“) הבריטיים והאמריקניים ב־1942—1945, וכן מאז — כל אלה חייבים היו להתאים לפחות לשתי הדרישות הראשונות, ותכופות נדרשה מהם גם השלישית. והנה, בגבור המהירות במידה שלא ניתן היה כלל לתארה פעם, גבר גם הספק האם מטוס שלא יפרימי באשר למהירות טיסתו יצלח עוד לאיכון מטרוטיו (דבר המצריך משך התבוננות כלשהו!) ומלא — לפגיעה מדויקת במטרות אלו, שרובן זעירות ובחלקן אף ניידות. במידה שמצוי נסיון (והוא מוגבל) ממלחמת-קוריאה, נראה כי עדיין ניתנות בעיות אלו לפתרון — ואפילו ע"י אותם מטוסי-קרב סילוניים (שחישושם סוגל לכך, ושתפעולם מכוון לסיסות בקצב מואץ במקצת), המהוים כיום את עיקר כוח-הסיוע-הקרוב שבחילות-האויר של ה„מערב“, וכנראה שלפחות במידת-מה — גם באלה של הגוש המזרחי. אלא שברור כי הן כושר האיפון והכייוון שבסיוע-התקפי כזה בתקופתנו, והן מהירותו הנחרצת-הגורלית (הגורלית לעתים אף לגבי גייסות-מסתייעים הקרובים אל מטרותיו) מצריכים מבני-ארגון ונוהל-תיאום משוכללים ומדויקים ביותר. אכן, זהו בעצם עיקר-הנושא בו עוסקת, ברוב יסודיות ובהירות, סקירתו המאלפת של סא"ל עמנואל ירדני (עמ' 6) המתחח את דרכי-פתרונה של סוגיה זו בכוחות-המזוינים של מדינות-העולם השונות בזמננו.

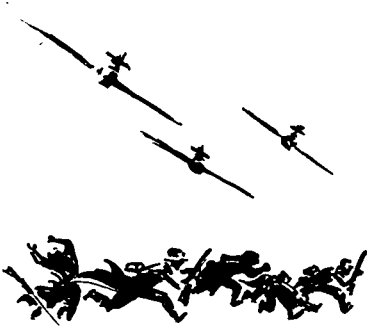
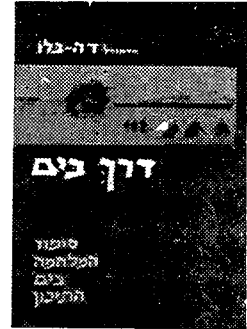
שאלת ה„פרויק“ בהכנות למבצע — איננה

רק חינוכית ומשמעית אלא גם מעשית ומחודית, ואף הורכבית. אין זה מקרה כי הדויר-החן המענין של „בית-הספר-לרגלים“ בצבא-ארה"ב נוהג לפרסם מדי-פעם טבלאות ורשימות של „מה על-מפקד-המחלקה (הפלוגה) לבדוק בטרם צאתו לפעולה“, הרגל „סכני“ מתודי כזה — וקיומו המדוקדק — כמוהו כ„ביטוח“ נוסף בפני סכנות, תקלות וכשלונות (ואולי אף אסונות) שאינם „בלתי-ימנעים“, אותו „חיכוך-מלחמה“ אוביקטיבי, שהגדירו קלאוזוביץ בשעתו, ואשר גורם כה תכופות לתקלות בלתי-צפויות במהלכו של מבצע, „חיכוך“ הבא מן-החוץ — אסור כי יתנסף עליו גם „חיכוך“ הבא מבפנים, ואשר ניתן למנועו, ע"י השלטת סדר בתכנון ובהכנות. את אשר אירע במערכת סיני לאחת היחידות אשר בה לא נהגו בדיקה ובקורת קפדניות טרם היציאה לקרב, מתאר סא"ל ש. גבעולי ב„משפטו של קצין החבלה“ (בעמ' 33).

מאז ראשית מלחמת העולם השנייה פשטה ההכרה

כי כמעט ואין עוד לשלח גייסות לקרב מבלי שיתוף כוחות האויר. אך הנחה זו נכונה אולי עוד הרבה יותר כשהמדובר באותם "גייסות" הנתונים בין דפנות ספינות המלחמה, והמתייצבים לקרב על סיפוניהן ובצריחיהן. שכן "ספינות הקרבי-הקרקעית" — הטנק — יכולה עוד אולי להסתוות או להסתתר (או אף להתחפרות) מפני היריב שבאוויר — אך היכן (פרט לצוללות) תמצא מסתור או מחפה הספינה שבים? עליכן כה חיוניים הם לקחיו של אותו אספקט בספרו המאלף של אדמירל דהיבלו על ההיאבקות בימי-התיכון ב־1944—1940 (בעברית — "דרך בים", בהוצ' "מערכות") המוצג ע"י אל"מ מתתיהו פלד בסקירתו שבחוברת זו: — פרשת "ההתמודדות המשולבת" — בה השתתפו כוחות-הים ה"תקינים" וכוחות-האוויר (בין שהשתתבו

לצי של אותה מדינה מסוימת, או לחיל-האוויר שלה), של בעלות-הברית מזה ושל ה"ציר" מזה — על השליטה בנתיבי היס-התיכון. והלא יתכזיבתכן כי זהו אותו צד בנסיון מלחמת-העולם השנייה בים זה אשר עשוי לשקף גם את בעויותיה של "לחמת-המחר" במרחבי-מימיו.

סיוע-אוויר התקפי, כחלק בלתי-אמצעי של

מערכה המתנהלת על-פני הקרקע בין שני צבאות, התגבש לראשונה בשלהי מלחמת-העולם הראשונה — לאחר שבשנותיה הראשונות התפתחה הפעילות-האווירית באפיקים של סיוע, ואח"כ יותר ויותר של התנגשויות בנוסח "דוקרב" באויר (באיוור החזית, והעורף הבלתי-אמצעי, להבדיל מפשיטות האוויר בעומק ארץ-האויב ומערכו — שאף הן נתרבו, בעיקר, בשנתיים האחרונות של המלחמה). לאחר "הפוגה" של קרוב ל 20 שנה, בה נשתכללו אורחי-הקרבי האוויריים כמעט רק במבצעי הדברת שבטים, באיזורים קולוניאליים ומדבריים, נתיבלטה שוב במלחמת-ספרד עצמת-הפגיעה של כוחות-האוויר (למשל — בקרבות גודאלקרה). אך זו לא היתה אלא מבוא, לקראת שלבי-הפתיחה של מלחמת-

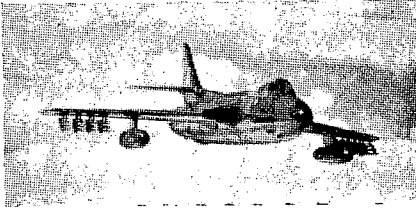
העולם השנייה, אשר בה נטו רבים ליחס (אם גם כנראה — לא תמיד במלוא-הדיוק) את הכרעת צבאות צרפת ובריטניה ע"י הגרמנים בחזית-המערב (1940) לשיתוף-הפעולה המהודק והזריז של ה"לופטוואפה" עם שדרות-השריון (וגם עוצבות-הרגלים) הגרמניות. בהמשך המלחמה נכרו תנודות רבות (עליות-וירידות) במשקל הסגולי של סיוע-אוויר התקפי בפרשות ההיאבקות השונות — במסעי-הבלקנים, במלחמת-המדבר והיס-התיכון, בחזית-המזרח, באוקיינוס-השקט ובזירת מערב אירופה; הכל לפי רמת השכלול-הטכני של כוחות-האוויר באותו פרק-זמן מסוים, לפי תנאי הזירה ומסיבות-ההתמודדות — וכמובן שאף בתוקף הגורם של יחסי-הכוחות באויר. אחד הלקחים המפתיעים ביותר היה אולי זה שבמלחמת-המזרח, על אף זירתה החשופה, לא נתגלה בכליאת גורם סיוע-האוויר ההתקפי, עם כל החשיבות שנודעה לו מדי-פעם, כמכריע כשלעצמו; אך כמובן ששני הצדדים נזהרו מלהסיק מכך מסקנות נמהרות-מדי — ואמנם, בשלבי הסיום של המלחמה במדבר (כך — במסע בדרום תוניסיה) בלטו המקרים של הפעלה נרחבת, זריזה ותכליתית מאוד של כוחות-האוויר בתפקידי סיוע-קרב. בכמה הזדמנויות, הן בזירת-המזרח והן במערכת-נורמנדיה ובממשכה, הוכיחו עצמם כוחות-האוויר אף בתור אחד האמצעים הנדד-טנקיים היעילים (ולעתים אף המכריעים) ביותר.

המלחמה הנכרת היחידה מאז שביטוח-הגשק של 1945 — מלחמת-קוריאה — לא היתה בודאי אופיינית בגלל האופי החד-צדדי של סיוע-האוויר ההתקפי בה. אך אין ספק שנתבלטו בה אפשרויותיו הגדולות — אכן, אפשרויות בתנאי: של מערכת קישור, תיאום ופיקוד גמישה, מהירה ויעילה, שתאפשר הפעלה זריזה ותכליתית, לענין של כוחות-האוויר המצויים.

עם כל המחשבות — והדיוברים הרבים — על תמורות באורחי-המלחמה הצפויות בתורי-הגרעיני, קשה לפקפק בכך, כי כל זמן שהמדובר יהיה בהתנגשות בין צבאות-קרקע ירבים — יוסיף סיוע-האוויר-הקרוב להיות גורם-לחימה חיוני וממשי ביותר.

תצלומייההדגמה של מטוסי סיועי

הקרב (בסקירתו של סא"ל א. ירדני — עמ' 6) הנם מגוונים למדי. את ברה"מ מייצג כאן לא אחד ה"שטורמביקים" של "אווירית'הסער" מסוף מלחה"ע השניה — כי אם מיודענו "מיג-15", המבטא את המגמה, שבכרה עתה גם שם, להשתמש לסיוע במטוסים קרב "כללי", מן הדגם ש.לפני-האחרון; וזאת ע"מ שיוכל להתמודד

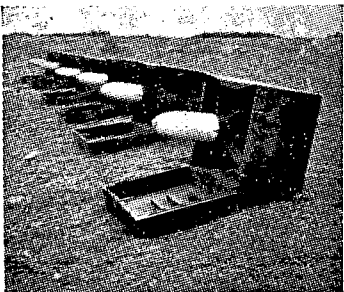
כלשהו אף עם ה"מלה האחרונה" — אך עם זאת יצלה בכ"ז לטיסות קצת יותר אטיות, ול"הבזקות" מדויקות יותר. "האנטר-6" אשר כאן — הוא אחד מגלגוליו (במקרה שלפנינו — "מפציץ-קרב") של דגם רב-תכליות זה של "האנטר" הבריטי (עליו, דרך אגב, נבחרנו בראשית יוני ש. ז. מהעתונות, בקשר עם תכניות-הרכישה של מצרים...). ה"מיסטר" הצרפתי הוא, כידוע, "מספר-שנים" על ה"סיפור-מיסטר" הצרפתי. ה"פיאט G-91" האיטלקי הוא טיפוס של מטוס-סיוע קל (ואף יותר זול), שדומי מטופתים עתה ע"י מספר ארצות — והוא עצמו מיועד להיכנס עתה לחימושן של מדינות-אס"ן אחדות. F-105 ("תאנדרציף") האמריקני זכה לציון של "המשוכלל והחדש שבמפציצי-הקרב החד מושביים של המערב, ואולי של העולם כולו" — ובו חמושות כבר שתיים מטייסות האוויריה הטקטית של ארה"ב, שנועדו לשמש כמפציצי-קרב לסיועי-גייסות — ובמיוחד בעומקו של מערך אויב — ולעתים אף במטוסי-קרב-ליווי (של מפציצים, או מטוסי-גייסות, או אוירוני-אספקה) לטוחים-ארוכים; "F-105" עשוי לשאת גם מטען-גרעיני. הרי שהוצגה כאן "גלריה" זי רחבה של דמויות מטוס-הסיוע החדש.

תולדות החילות — כמעט כתולדות המלחמה: החל בדוד ה"קלע" וגלית

ה"רגלי המשורין", רכב פרעה ופרשי אשור ואף בנמן החדש ובדורות האחרונים, נקבעו המערכות לאופיו וטיבו של צבא זה או אחר בכל "תקופה-צבאית" מסוימת, בעצם לפי כך מה היו חילות-היסוד שבו, וכיצד נשתלבה-אהודי פעולתם.

אך ככל שנסתכלו צבאות ונתגבשו תורות-הצבא-המלחמה, החלה דמותו של כוח-לוחם נקבעת יותר ויותר גם לפי אופי העוצבות מהן הוא מורכב. תחילה היו אלו כרגיל חד-חיליות (אם כי הלגיון הרומאי — ובעצם, כבר אלף שנה לפניו, גם ה"חטיבה" המצרית מימי השושלת הי"ט שהופיעה במסעי ארץ-כנען וסוריה — היו עוצבות רב-חיליות מובהקות), או שאף ייצגו (כצבא המוקדוני-המאוחד) סוג-משנה ידוע בחילי-סוד מסוים. אף מסוף המאה הי"ח ניכרה המגמה לעוצבות-חיליות (אף כששמותיהן "חיליים" מובהקים — קורפוס-הרגלים, דיביות-פרשים קלה, וכיו"ב) — ולבסוף אפילו לכל-חילות, כפי שהנן, ברובן, העוצבות ה"רגליות", ה"משוריות" וכיו"ב בנמנו. אלא שהשאלה היא: — מאיזה סוגים של עוצבות צריך להיות בנוי צבא-חדש?

לשאלה נכבדה זו מוקדש מאמרו של סא"ל נחמיה ק"ו (עמ' 26) המבוסס על סקירתו באחד המחוזרים האחרונים של בית-הספר-לפיקודומטה, אשר נמנתה בין העבודות שזכו לציון מיוחד.

הנתונים על טייל "SS-10" שבמקור "בלי-קרב"

בחוברת זו (עמוד 72) — ודאי שאינם הראשונים המתפרסמים ב"מערכות". החדש שבהם נוגע, בראש-וראשונה בצד הארגון וצידוד-המשנה (הרכב, הקשר) שביחידות החדשות בצבא ארה"ב אשר נועדו לתפעולם; ובמידת-מה — גם בצד הטקטי. האמת היא כי כבר ב-1955 (בחוב' צ"ו) הופיעה ב"מערכות" סקירה יסודית ומקפת על כלי-הזין החדש, אשר החל כבר אז מעורר את תשומת-לבם של צבאות העולם; וכן ניתנו אז ציונים מעניינים לדרך-התפתחותו ולגלגוליו: החל בטיפוחו, תחילה,

ע"י הצבא הגרמני עוד במלחמת העולם השניה — וגמור בגיבושו הסופי בידי הטכניקה-הצבאית הצרפתית, שהסכה אותו לאחד מכלי-היסוד בחימושן של העוצבות הממוכנות-המהירות הנסיוניות של צבא-צרפת.

לא רק כיצד מבצע

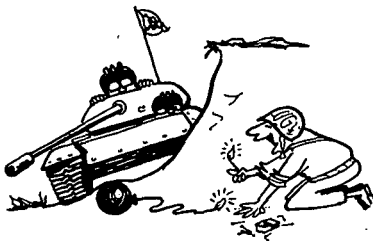
חיל-רגלים משורין תרגילים (כלומר, במלחמה — משימת) מסוימים שלו, אלא אף מדוע — דהיינו, כתוצאה מאיזון תפיסתי-סוד של תפקידיו נוהג הוא כך — על כך עומד אל"מ יהודה ואלאך ברשימת-הסיכום שלו (עמ' 53). הסיכום ניתן בעקבות סדרת-הפרקטי-והתרגילים, ש' הופיעה בחוברות קכ"ג וקכ"ו של "מערכות" וכן בחוברת

הנוכחית. תפיסת-היסוד של תפעול חיל-רגלים משורין, המשתקפת מסדרה זו ואשר י. ואלאך מציגה ומנתחה היא התפיסה שנסתמנה בצבא הגרמני (ובמידה לא-קטנה — גם בצבא הסובייטי; ולפיה נהוגה הפעלת גייסות אלה, כמעט כנוהג-קבע, מתוך רכבם — כל זמן שלא בא הכרח מפורש לנטשו ולהתחיל להילחם, "ברגלי". אכן, סיכומו של אל"מ ואלאך עומד לא רק על עיקרי-התפיסה אלא אף על אורח-יפעולה "טכניים" מאלפים. והבולט שבאלה — הוא המתוד השימושי לסימון מוסכם, בפקודות ובתשדורות, של תנוחת כוחות-המשנה, או תנועתם, לפי הימצאותם ביחס אף קו שרירותי שהותווה עליגבי המפה והמכונה "קרימותוה".

המותו המציאותית של כלי-נשק חדש נשקפת לנו מתוך התבוננות בשלושת

גורמי-היסוד אשר — בהשפעות-הגומלין שלהם — קובעים את ממשותה של אותה יחידה-לוחמת שמוטל יהיה עליה להפעילו: א. כלי-היון עצמו; ב. מפעיליו וארגונם (ולעתים — אף ציודם-המשני, כגון רכב וקשר); ג. אורח-יפעולתם (גם הטכני — אך בעיקר הטקטי). הסקירה על הטיל הנגד-הסנקו "SS-10" מתוצרת-צרפת הניתנת במדור "כלי-קרב" (עמ' 72), כתובה על רקע ההגהת טיל זה בצבא-ארה"ב. זוהי סקירה רב-צדדית, העומדת על המכלול של כל אותם שלושת גורמי-היסוד, כפי שהם מתבטאים במבנה וקרי-יפעולה של היחידה החדשה, המוקמת עתה בכל "קבוצת-קרב" של חיל-הרגלים דאמריקני.

האמנם נתרשש — ואם כדיוק כך

נתרשש — אותו אירוע של "ציד-טנקים" המ-תואר בפתח "מכתב לקציני-המילואים" שבחוברת זו (עמ' 65)? אם נתחיל לברר — אפשר יהיה בודאי להיוודע דבר-לא-שורה. אך, בעצם — הרי לא בכך העיקר. העיקר הוא כי אירוע זה, או בדומה לו, יכול ויכול היה להתרחש; ואין אפשרות זו מוגבלת, כמוכן, בתחומי העבר בלבד. מאכן — חיוניותו הרבה של נושא ה"מכתב" הפעם. שאם נקבע לא-פעם בתיאוריה של מלחמה כי, בעצם, ישנה תכלית מרכזית אחת לכל מעשי-המלחמה והפעילות בכוחות-

היריב — והיא פגיעה בתושתו ובבטחונו של פיקוד-היריב — הרי בלוחמה-נגד-שריון מתפרש תכופות כלל גדול זה למטבע ה"קטנה" אך הגורלית: כיצד לערער תוקפם ובטחונם-העצמי של מפקדי-הסנק היריב ושל צותו. ופני העצות וההתחבולות אשר ממטיר "אהוד", בסיום מכתבו, על "דני", ועל קהל-הקוראים בכללו, ודאי שמכיל עוצת-עשה נחוצות ומועילות — אך אחת מתרומותיו החשובות של מכלול-העצות זה מתבטאת לא-ספק בכך כי הוא אף דוחף ומדורגן למחשבה נוספת ולמציאת אמצעים ודרכי-יפעולה חדשים. וכמלות-הסיכום שבמכתב — "מה דעתך דני" — יהיו דפי "מערכות" פתוחים-לרוחה בפני אלה מהקוראים אשר ינסו להעלות מחשבות והצעות בתחום זה, ההופך לחס-חוק לחיל-הרגלים.